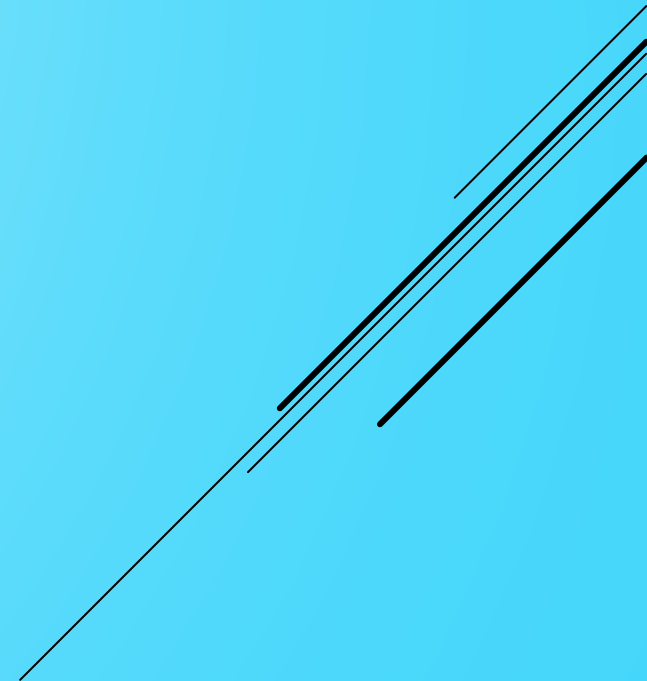

Тема 3. РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПОСЛУГ

Державне регулювання ринку послуг спрямовано на ефективне використання обмежених ресурсів суспільства з метою сталого, інноваційного розвитку нематеріальної економіки та зростання добробуту громадян.

Необхідність – це компенсація «провалів», недосконалостей ринку. Держава його не *заміщує*, а *доповнює*.

Суб'єкти державного регулювання сфери послуг – органи законодавчої і виконавчої, місцевої і судової влади, а також Центральний банк (Національний банк України), АМКУ, Державна фіскальна служба, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку та ін.

Економічні функції держави на ринку послуг

Стимулювання конкурентного середовища, підвищення ефективності ринкових інститутів, запобігання монополізації ринку

Задоволення потреб у суто суспільних послугах. Приклад – національна оборона, державне управління, охорона правопорядку.

Регулювання зовнішніх ефектів (екстерналій) від ринкових трансакцій.

Захист споживачів, мінімізація асиметрії інформації про якість послуг; підтримка довіри до добросовісних надавачів послуг

Сертифікація послуг і ліцензування професійної діяльності надавачів послуг

Сприяння інтеграції у європейський та світовий ринки послуг;

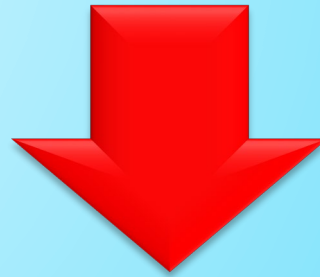
Розширення мережі навчальних закладів, які готуватимуть фахівців у сфері комерційних і некомерційних послуг

Недосконалості («провали») держави на ринку послуг

- недостатнє фінансування охорони здоров'я, освіти, культури, науки;
- надмірна виплата субсидій підприємствам або населенню, допомоги, пільг на послуги; надмірне адміністрування;
- контрпродуктивна поведінка державних монополій на ринку ЖГХ, лобізм прийняття рішень на їх користь;
- слабка здатність держави виявити особливих споживачів на ринку послуг, які належать до вразливих верств населення.

Державно-приватне партнерство - це поєднання ресурсів, фінансових коштів, знань, професійного досвіду державою і приватним сектором з метою зниження витрат, підвищення якості послуг та ефективності використання державної власності.

Інструменти – державні інвестиції, митні та податкові пільги, концесії, вільні економічні зони, інвестиційні фонди, венчурні інвестиції, гранти, національні агентства з залучення інвестицій, розвитку територій.

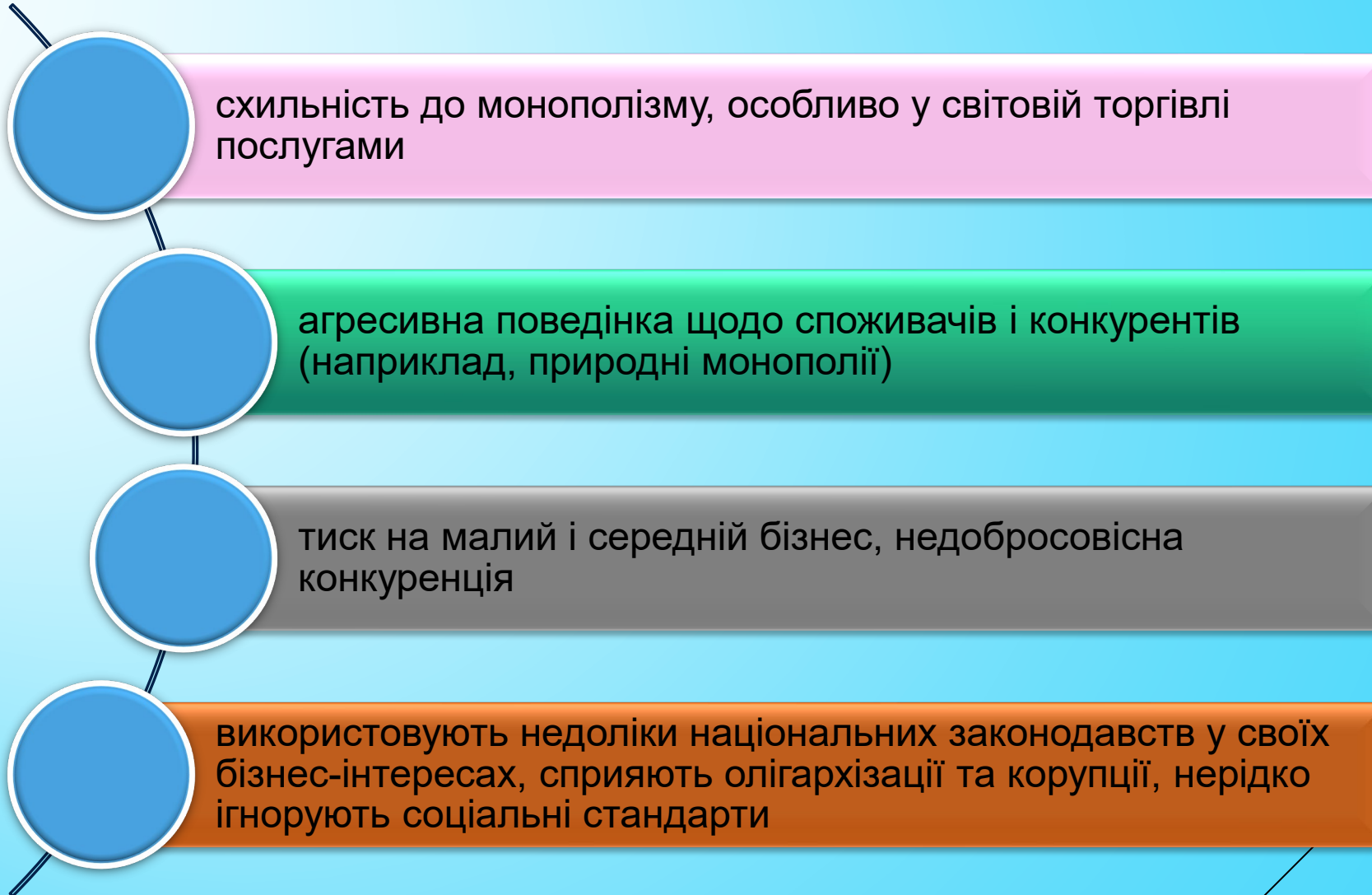
Переваги корпоративного регулювання сфери послуг :

Стимулювання новітніх бізнес-послуг та впровадження науки у виробництво, прогресивна перебудова третинного сектору економіки;

Ефективний внутрішньофірмовий менеджмент та маркетинг послуг, впровадження оптимальних моделей логістики, залучення високопрофесійних спеціалістів і топ-менеджерів

ТНК сприяють передачі технологій від розвинених ринків до периферії, створюють за кордоном тисячі робочих місць у сфері послуг, впроваджують нові послуги для місцевих мешканців

Вади корпоративного регулювання сфери послуг :

Переваги регулювання сфери послуг корпораціями:

мають на меті не отримання прибутку, а місію, соціальну мотивацію

забезпечують диверсифікацію джерел фінансування соціально-культурної сфери

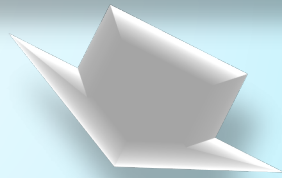
задовольняють ті потреби громадян, які держава «не бачить» через свою громіздку ієрархію і негнучкість

сприяють децентралізації та розвитку локальних ринків послуг

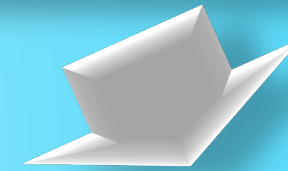
активізують людські ресурси, творчий і інтелектуальний капітал суспільства, зростання відповідальності бізнесу (захист споживачів)

Контролюють дотримання чиновниками вимог законів.
(юридичні організації)

Світовий ринок послуг – це система економічних відносин з приводу експорту-імпорту послуг відповідно до міжнародного попиту та міжнародної пропозиції.

Суб'єкти пропозиції послуг на світовому ринку: держави (уряди і місцеві органи влади), ТНК, міжнародні організації, національні фірми, що експортують і імпортують послуги; центральні та комерційні банки, що діють у глобальному масштабі, фізичні особи (підприємці, наймані робітники)

Суб'єкти попиту на послуги на світовому ринку: держави, фірми, підприємці, туристи, громадяни різних країн

Чинники розвитку світового ринку послуг:

- ❖ Розвиток інтернаціоналізації та глобалізації економіки; поглиблення міжнародного поділу праці.
- ❖ Розвиток НТП та інформаційних технологій (обумовлюють появу нових видів послуг),
- ❖ Формування і розвиток регіональних ринків та економічна інтеграція. Вільні зони торгівлі – ЕС, Канада, Ізраїль, Велика Британія.
- ❖ Стрімкий розвиток галузей матеріального виробництва, які потребують адекватного розвитку відносно матеріальних послуг (транспорт, зв'язку, торгівлі) і чистих спеціальних послуг (банківських, страхових, юридичних, інформаційних, маркетингових тощо).
- ❖ Фази економічного піднесення в розвинених країнах у 1982-1990 роках, на початку XXI століття та у 2015-2019 рр.
- ❖ Стале економічне зростання країн азійського регіону, яке супроводжувалося масштабними інвестиціями.
- ❖ Соціалізація економіки в багатьох країнах світу, збільшення вільного часу та зростання добробуту населення, що, в свою чергу, стимулює розвиток туризму (зокрема медичного), освіти, спорту, культури тощо.

Торгівля послугами виконує позитивну роль і надає додаткові можливості:

Для країни: разом з експортом-імпортом товарів формує торговельний баланс і впливає на курс національної валюти; стимулює розвиток національного матеріального виробництва (особливо транспорт, торгівля, зв'язок); сприяє руху новітніх послуг від розвинених країн до периферії, стимулює інноваційний розвиток не тільки багатих, але й бідних країн.

Для бізнесу: диверсифікація експорту та імпорту, підвищення конкурентних переваг і стабільності фірми, збільшення прибутку. Інтернет-послуги мінімізують залежність від державної бюрократії і корупційних податків.

Для споживачів: можливість широкого вибору не тільки товарів, але й сучасних послуг, які надаються на міжнародному рівні; зміна орієнтирів споживання, а саме матеріальні блага втрачають вагу головної цінності для людей, зростає значущість послуг освіти, охорони здоров'я, туризму, світового транспорту, страхування, інформаційного та комунікаційного секторів, професійних послуг.

Сучасні тренди світової торгівлі послугами:

Формування
глобальних ринків
послуг

Транснаціоналізація
ринків послуг, їх
концентрація у
внутрішньофірмовому
обігу

Удосконалення
структури торгівлі

Скорочення питомої
ваги світового
транспорту в
експорті послуг як
наслідок зменшення
питомої ваги
сировинних товарів

Приватизація
послуг –
наприклад у
сферах
телекомунікації,
енерговиробництва
і постачання

Поширення
безготівкової
торгівлі послугами

Розвиток on-line
торгівлі послугами

Наднаціональне регулювання світового ринку послуг

Угоди у межах міжнародних організацій широкого профілю - СОТ, ЮНКТАД, інших провідних міжнародних організацій, що регулюють міжнародну торгівлю послугами.

Конвенції та угоди у межах спеціалізованих міжурядових організацій (Організації міжнародної цивільної авіації, Міжнародної морської організації, Всесвітньої туристичної організації та ін.).

Міжнародні товарні угоди, які додатково регулюють діяльність глобальних ринків. Спрямовані на досягнення стабільності цін і гарантії постачання. Передбачають необхідність безумовного дотримання країнами, які надають послуги, контроль над експортом та імпортом